

K

I

T

I

R

K

Lille, men velvalgt smagsprøve på Rauschenbergs kunst

Umiddelbart inden sin død i maj 2008 lavede Robert Rauschenberg de grafiske arbejder 'The Lotus Series', som Gl Holtegaard nu viser sammen med en række fotografiske optagelser fra Rauschenbergs rejser i Kina i 1982

Af Rune Gade

Det er flot, at Gl Holtegaard kan præsentere et så stort navn som den amerikanske kunstner Robert Rauschenberg (1925-2008).

Han var en af de vigtigste kunstnere, da Neo-Dadaismen og Pop Kunsten buldrede frem i USA i slutningen af 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne.

Og Rauschenberg er højaktuel lige nu, hvor Tate Modern i London viser en stor, retrospektiv udstilling af hans værker, og hvor hans ideer om kunstens muligheder som interkulturel brobygger er tankevækkende påmindelser om koldkrigsti-

dens lukkede grænser. Det er ikke hans hovedværker, man kan få at se på Gl Holtegaard, men mindre kan også gøre det, når der er så stort kunstnerisk format over det, som hos Rauschenberg.

Hoveddelen af udstillingen er koncentreret om værkkredsen *The Lotus Series* fra 2008, der blev de sidste grafiske arbejder, som Rauschenberg lavede inden sin død. Der er tale om 12 store fotocollager, trykt i fotogravure i kombination med digital print. De fotografiske forlæg, som bliver anvendt i collagerne, er optaget af Rauschenberg under hans besøg i Kina i 1982 og skildrer detaljer og udsnit fra storbyer i landet. Alle værkerne er prydet med lotusblomsten, som lægger navn til serien. Med

Det er ikke Rauschenbergs hovedværker, man kan få at se på Gl Holtegaard, men mindre kan også gøre det, når der er tale om så stort kunstnerisk format.
Foto: Jan Søndergaard

dens righoldige symbolske betydninger såvel som praktiske funktioner er lotusblomsten et oplagt emblem over Kina og den kinesiske kultur.

Kaotisk yndefuldhed

The Lotus Series vidner om den aldrende kunstners livslange erfaring med at lave collager. Selv om serien ikke hører blandt de vigtigste i Rauschenbergs produktion, fremstår den med de karakteristika, som kendetegner hovedparten af hans collageværker.

I de fotobaserede collager hersker en kaotisk yndefuldhed og et elegant billedmylder. Små detaljer og panoramiske totalbilleder står side om side på billedfladen i nonhierarkiske kombinationer, der udfordrer et enhedsperspektiv på virkeligheden.

Rauschenberg mestrer en skødeløs og humoristisk præcision, der får alt til at se rammende henkastet ud. Samtidig transformerer han fotografiernes realisme til en visuel ornamentik af poetiske tilfældigheds-mønstre ved at gentage, forstørre,

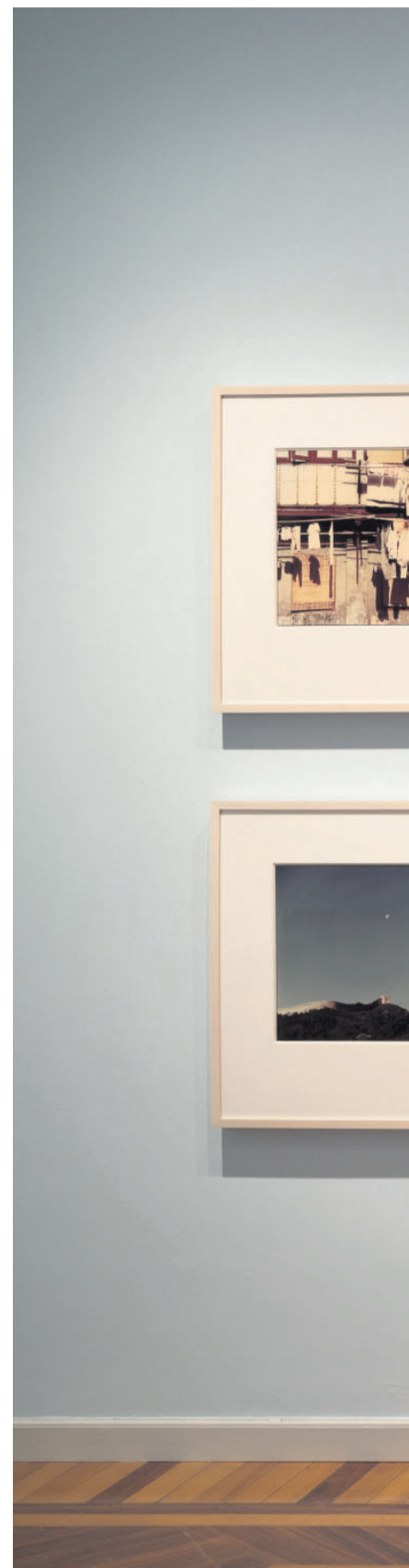
forskyde eller spejlvende motiverne.

Lotusblomsten indgår i alle collagerne, som regel åbenlyst og markant, fremhævet som et fritsvævende billedtegn, der næsten som et logo signalerer kinesiskhed. Men lotusblomstens komplekse betydninger, der ifølge overleveringen har fået vesterlændinge til at tro, at ordet lotus måtte dække over flere forskellige ting, gør den til meget mere end et simpelt nationalsymbol.

Lotusblomsten er også et billede på forvandling og må alene på grund af denne egenskab have tiltalt Rauschenberg, hvis værker altid handlede om forvandling. Han var fra de tidlige år påvirket af Dadaismen, ikke mindst Marcel Duchamp, og af komponisten John Cages eksperimenter med at integrere tilfældigheder i sine arbejder.

Visuelle mønstre

Rauschenberg udviklede selv en helt ny type værker – såkaldte *combines* – ved at kombinere maleri og skulptur. I forlængelse af Duchamps





readymades – allerede eksisterende genstande, der blev udråbt til skulpturer – arbejdede Rauschenberg med fundne ting, som han anvendte i sine *combines* og derved forvandlede fra værdiløse og oversete hverdagsobjekter til æstetiske udsagn.

Set i det lys har lotusblomsten været en foræring til Rauschenbergs æstetiske og intellektuelle sensibilitet. Men i *The Lotus Series* står blomsten også i al dens florale banalitet og pragt som en smuk gåde, der fungerer som en dunkel allegori over hele den kinesiske kulturs fremmedartethed i en vesterlændings øjne.

Gennem akkumulationer af kulturelle tegn fra kinesisk hverdagsliv transformerer Rauschenberg fremmedheden til visuelle mønstre i en form for samtidsarkæologi, der graver skjulte betydninger frem af det åbenlyse. Det er ikke epokegørende, men alligevel vitalt og smukt.

En mindre del af udstillingen viser ti originalfotografier fra serien *Study for Chinese Summerhall*, som Rauschenberg har taget under sin

første rejse i Kina. I sit fulde omfang tæller *Study for Chinese Summerhall* 500 fotografier, så det er et særdeles selektivt udpluk, Gl Holtegaard viser.

Fotografierne er lavet med mellemformatkamera og er fine, dagbogsagtige visuelle notater fra en kunstner med sans for alle de sider af den kinesiske virkelighed, som ligger fjernt fra de gængse turistattrak-

tioner. Den kinesiske mur er ganske vist repræsenteret, men den slynger sig fjernt og mærkeligt diminutivt under et enormt himmelparti, hvor en aftagende måne lyser uimponeeret over bygningsværket.

Skygge af imperialism

Det er smukke farvefotografier lavet af en kunstner, der gennem hele sin karriere både fotograferede selv og brugte andres fotografier i sine collager. Men det er også overraskende konventionelle, modernistiske fotografier, der ikke rummer de elementer af grænseafsøgning og nysgerrig udfordring, som er så kendetegnende for størstedelen af den kunst, Rauschenberg skabte. Og som prægede hans ambitiøse, men også enfoldige projekt ROCI (Rauschenberg Overseas Culture Interchange), der i løbet af 1980'erne bogstavelig talt arbejdede hen over grænserne i ellers lukkede lande som blandt andre Kina, Østtyskland og Sovjetunionen.

Hensigten med ROCI var at bruge

kunsten som en gesandt for friheden i dens amerikanske aftapning, hvilket kaster en skygge af imperialism og *soft power* ind over den oplysningsidealisme, som Rauschenberg forstod projektet som.

Han finansierede selv ROCI, som ud over udstillinger af hans værker i en række lande også resulterede i samarbejder med lokale kunstnere og kunstkritikere. Værkerne på Gl Holtegaard er et direkte udkomme af ROCI-projektet, og kunsthallen viser også en spændende dokumentarfilm, *The Other ROCI* fra 1991, om det.

Dokumentaren er en interessant og tankevækkende perspektivering af de udstillede værker, som samtidig giver et godt indblik i Rauschenberg som menneske.

Den stilfuldt tilrettelagte udstilling, hvor værkerne hænger på dueblå vægge, tilbyder således en lille, men velvalgt smagsprøve på Rauschenbergs collage- og fotoæstetik samt et lidt dybere indblik i hans idealistiske arbejde med at bruge kunsten i et interkulturelt øjemed.

Det er ikke en stor udstilling, men Rauschenbergs sikre hånd og idealistiske tanker om kunstens potentialer gør den alligevel mere end almindeligt seværdig.

kultur@information.dk

Window to China. Robert Rauschenberg. The Lotus Series. Gl. Holtegaard. Anemosevej 170. Holte. Indtil den 17. april



'The Lotus Series' vidner om den aldrende kunstners livslange erfaring med at lave collager

**KUNST
HØJSKOLEN
PÅ ÆRØ**

www.kunstaeroe.dk